N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 8 Mars 1890, kl. 2 e. m.

Betänkande, angående allmänna bevillningen.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 140, föreslår herr *W. Farup,* med hvilken herrar J. Bromée och Liss Ol. Larsson instämt, *dels* att till gällande bevillningsförordnings 8 § 2 mom., i hvilket upptages hvad som räknas till inkomst af arbete, måtte fogas en punkt af följande innehåll:

»Inkomst genom skogsafverkning eller försäljning af skog å annans mark»;

dels ock att i samma förordnings 12 §, som behandlar beskattningsorten, måtte tilläggas ett så lydande moment:

»Innehafvare af rätt till afverkning af skog å annans mark; för inkomst deraf: der skogen är belägen.»

Sedan i motionen redogjorts för af motionären vid flera föregående riksdagar i enahanda syfte framstälda yrkanden, hvilka emellertid icke af Riksdagen bifallits, anför motionären:

»Då jag nu åter genom ny motion anhåller att få draga frågan under Riksdagens förnyade pröfning för samma ändamål, som framhållas i alla mina här ofvan nämnda motioner, deruti åtskilliga af Andra Kammarens öfrige ledamöter instämt, så anhåller jag äfven att, med åberopande af de uti dessa framhållna motiv, ytterligare få anföra några

ord till bemötande af de väsentligaste invändningar, som blifvit gjorda emot motionerna.

I första rummet tyckes man hafva fäst sig vid de större svårigheter, som det skulle möta att uppskatta och taxera inkomsten af en rörelse i den ort, der den drifves, än å annan eller andra orter, der den icke drifves, samt att man icke med säkerhet kunde uppskatta en rörelse, som vore underkastad konjunkturer.

Härtill ber jag få anmärka, att den inkomst, som kan uppstå genom förvärfvad skogsafverkningsrätt å annans mark, icke kan uppskattas å annan ort, än der rörelsen drifves och så väl till sitt omfång som till sin afkastning kan vara och är känd, och allra minst kan den uppskattas i någon proportion till den virkesmängd, som försågas vid något sågverk eller i osågadt skick exporteras från någon lastageplats, ty vinsten eller behållningen beror i första rummet på huru stor del af virket, som blifvit förvärfvadt genom afverkningsrätt å annans mark, huru stor del genom köp vid sjelfva sågverket och exportorten, eller huru stor del må hända blifvit afverkad å egen mark.

Om allt detta vet man icke något inom de kommuner, der sågverken m. m. äro belägna, och innan virket når fram till sågverket, kan det, såsom ingalunda är ovanligt, hafva passerat flera händer, som genom rörelsen beredt sig vinst, och det behöfver ingalunda vara sågverksegaren eller exportören, som drifver afverkningsrörelsen å annans mark.

Icke heller kan jag finna, att det skulle möta större svårighet att uppskatta här omhandlade rörelse än all annan affärs- eller handelsrörelse, men skulle detta vara skäl till att fritaga rörelsen för bevillning, så bör för visso äfven all annan affärs- och handelsrörelse fritagas från bevillning.

Vidare har man invändt, att då jordegaren skattar för sitt hemman och för sin jord, så bör ock den, som från detta hemman hemtar materialier till en ny rörelse, vara befriad från bevillning å inkomsten deraf.

Det oberättigade i denna uppfattning ligger klart i dagen.

Det kan efter lag icke i ringaste måtto röra annans beskattningsskyldighet, om jordegaren skattar eller ej. Här måste hvar och en svara för sig sjelf, och ingen eger att undandraga sig skatt för sin rörelse derför, att en annan måste bära skatt för sin.

Det är i hög grad obilligt, att en af landets mest vinstgifvande rörelser icke skall kunna påföras bevillning i likhet med alla andra lagliga näringar, och detta fast bevillningsförordningen icke gifver ringaste

stöd för eller antydan om en sådan uppfattning, och det är lika obilligt, att fattiga kommuner, som i hög grad lida genom här omhandlade rörelse, skola nödgas att ensamt föda och underhålla den mängd medmenniskor, som derigenom blifvit utarmade.»

Såsom ofvan anmärkts, hafva flera gånger förut af herr Farup väckts motioner i samma syfte som den nu förevarande. Såväl utskottet som Riksdagen hafva derför haft tillfälle att taga frågan under grundlig ompröfning, men likasom motionärens förslag icke tillförene ansetts kunna bifallas, finner utskottet sig icke heller nu hafva erhållit tillräckliga skäl för att tillstyrka bifall till motionen. Då utskottet vid 1888 års riksdag senast behandlade en af herr Farup väckt motion af samma innehåll som den ifrågavarande, yttrade utskottet bland annat:

»Beträffande — — — motionärens förslag i andra punkten, kan ett sådant stadgande som det af motionären föreslagna visserligen ur kommunalbeskattningens synpunkt anses önskvärdt i vissa delar af landet, särskildt i Norrland, men skulle enligt utskottets åsigt leda till allt för orimliga inkonseqvenser för att vara praktiskt utförbart.

Inkomst af skogsafverkning kan naturligen erhållas antingen genom försäljning af den afverkade skogen, då inkomsten lätt kan beräknas, eller ock, såsom vanligen är förhållandet i de norrländska länen, genom det afverkade timrets förädling, då inkomsten af skogsafverkningen först kan beräknas, sedan den förädlade produkten blifvit försåld och försäljningssumman influtit. Då detta ofta inträffar först flera år efter afverkningen, måste det för ett sågverksbolag, som må hända innehar afverkningsrättigheter inom ett stort antal socknar, blifva skäligen svårt, för att ej säga omöjligt, att kunna lemna tillförlitliga uppgifter å den inkomst, som i hvar och en af de olika socknarne belöper å sjelfva afverkningen.»

Vid pröfvandet af denna fråga, som endast afser skogsafverkning å annans mark, är det af vigt att skilja mellan den skogsafverkning, som drifves såsom särskild näring, d. v. s. så att det afverkade virket säljes oförädladt, samt den afverkning, som är förenad med sågverksrörelse och endast afser att förskaffa det för sistnämnda rörelse erforderliga råämne.

Om någon bedrifver skogsafverkning såsom särskild näring, måste denna rörelse hemfalla under de i 8 § bevillningsförordningen omförmälda »binäringar till jordbruket, i den mån de icke afse tillgodogörande af eget jordbruks produkter» och sålunda beskattas såsom inkomst af

arbete. I detta fall är följaktligen någon åtgärd med anledning af hvad herr Farup yrkat i första punkten af sin motion icke erforderlig. Icke heller lärer beträffande beskattningsorten för dylik rörelse någon ändring böra göras i gällande stadgande att rörelse beskattas, der densamma eller någon hufvudsaklig gren deraf på mera självständigt sätt eller i afsevärd omfattning idkas.

Beträffande åter det fall att afverkningen bedrifves af samma person, som sedan använder det afverkade timret till förädling, hyser utskottet fortfarande den af utskottet förut uttalade åsigt, att en särskild beskattning af den inkomst, sjelfva afverkningen medfört, är praktiskt outförbar.

På grund af hvad nu blifvit anfördt hemställer utskottet,

1:o) att herr Farups ifrågavarande motion icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Herr *N. Åkesson* anmärker i en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 65, att stads- och landsförsamlingar, två eller flera, ofta utgöra ett pastorat, och löneförmånerna vid sådant förhållande utgå till pastor så väl från land som stad; att, då pastor i sålunda sammansatta församlingar vanligen är boende i staden samt derstädes mantalsskrifven, han taxeras för hela lönen i staden, ehuru han kan uppbära större delen af densamma från landsförsamlingen; samt att likaledes, der flera landsförsamlingar äro sammanslagna till ett pastorat, pastor kan bo i en mindre församling inom pastoratet och der uppbära en mindre del af sin lön, men ändock der bevillningstaxeras för hela löneinkomsten. Motionären finner en sådan taxering icke vara rättvis, utan anser, att, der en prestman åtnjuter lön från flera församlingar, han ock bör taxeras i de olika församlingarna efter som lönen från dem utgår. På grund häraf anhåller motionären, att Riksdagen ville besluta ett tillägg till sista punkten i bevillningsförordningens 12 §, så lydande:

»Prestman, som erhåller lön från flera församlingar taxeras i hvarje af dessa församlingar till det belopp, han derstädes uppbär.

Är prestman för sin lön berättigad till bevillningsafdrag, beräknas detta på de olika församlingarna i förhållande till den del af lönen, som från dem utgår.»

I enahanda syfte som herr Åkessons berörda yrkande hafva motioner vid åtskilliga föregående riksdagar blifvit väckta utan att kunna tillvinna sig utskottets förord eller Riksdagens bifall. Då utskottet år 1883 behandlade en af herr A. P. Danielson i ärendet väckt motion, förklarade utskottet sig ej hafva funnit något vara anfördt, som kunnat rubba utskottets förr uttalade åsigt om det ifrågasatta stadgandets olämplighet. Oafsedt de många praktiska svårigheter, som detsamma skulle medföra, kunde, enligt utskottets förmenande, någon giltig grund knappast påvisas, hvarför den föreslagna åtgärden icke med lika fog borde utsträckas till andra löntagare än prester, som från skilda kommuner uppbure löneinkomster, såsom distriktsläkare, veterinärläkare m. fl., hvarigenom dock uppenbarligen enheten i taxeringssystemet på det betänkligaste skulle förryckas. I sjelfva verket vore också den obillighet, som i förevarande fall förmenats ligga i bevillningsförordningens stadganden, mera skenbar än verklig och hade sin egentliga grund i det rent yttre samband, som hos oss egde rum emellan den allmänna bevillningen och den kommunala beskattningen. Om man äfven i vissa fall, såsom t. ex. då fråga vore om bolag, fabriksegare m. fl., hvilka icke blott under utöfvandet af sin rörelse eller näring komme i åtnjutande af de fördelar, dem kommun i allmänhet beredde sina medlemmar, utan äfven oftast inom kommunen sysselsatte arbetare, som kunde falla dess fattigvård till last, måste medgifva det berättigade i kommunens fordran att utaf en inom densamma förvärfvad inkomst erhålla något skattebidrag, så egde deremot en dylik fordran icke något skäl för sig, då, såsom i förevarande fall, en motsvarande fördel af de kommunala inrättningarna eller börda för kommunen icke kunde påvisas.

Nämnda utlåtande åberopades af utskottet jemväl vid behandlingen af en utaf herr P. Ersson i Vestlandaholm år 1888 väckt motion af lika innehåll som den nu ifrågavarande; och enär utskottet icke haft anledning frångå sin i samma utlåtande uttalade åsigt, hemställer utskottet,

2:o) att herr Åkessons ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 119, erinrar herr *P. Svensson* i Brämhult, huru svårt, ja rent af omöjligt, det är att förskaffa sig tillförlitliga uppgifter om de skattskyldiges inkomster af ka-

pital och arbete, samt att, om detta kan sägas om inkomstbevillningen i allmänhet, det dock förnämligast gäller om inkomst af kapital, emedan kapitalet har så lätt för att dölja sig.

För öfrigt anföres i motionen, bland annat, att om någon skattskyldig undandolde från beskattning något af sina inkomster, han gjorde sig skyldig till lagstridigt förfarande såväl emot staten som kommunen, enär han undanhölle den afgift, han enligt lag vore skyldig till dem erlägga. Att ett sådant förhållande i och för sig såväl i juridiskt som moraliskt afseende vore orätt, kunde väl icke bestridas, och det blefve till sina följder så mycket mera orättvist, som det belopp, hvilket på sådant sätt undanhölles, måste gäldas af andra skattskyldige, hvilka således finge betala skatt icke allenast för de inkomster de sjelfva hade, utan jemväl för det, som på ofvan antydda sätt blifvit undanhållet. De bestämmelser, som bevillningsförordningen innehölle rörande ansvar för underlåtenhet att lemna uppgifter, vore, enligt motionärens förmenande, icke tillräckligt verksamma, och det enda verksamma medel emot dessa missförhållanden syntes vara att stadga böter för dem, som icke sanningsenligt uppgåfve sina beskattningsbara inkomster af kapital och arbete.

På grund häraf föreslår motionären, att Riksdagen ville besluta, att till § 19 i nu gällande bevillningsförordning måtte fogas ett nytt moment af följande lydelse:

»Hvarje skattskyldig skall inom april månads utgång hvarje år till bevillningsberedningens ordförande i det beredningsdistrikt, der han är bosatt, aflemna sanningsenliga uppgifter om alla sina inkomster af kapital och arbete under näst föregående år. Befinnes sådan uppgift upptaga mindre inkomst, än den skattskyldige verkligen har, skall han böta ett belopp, motsvarande tio gånger den bevillning, hvartill hans verkliga inkomst bort taxeras; skolande dessa böter tillfalla den kommun, der den skattskyldige är bosatt.»

Utskottet är väl ense med motionären deri, att det vid taxering är förenadt med svårigheter att erhålla exakta uppgifter om de skattskyldiges inkomster, i synnerhet angående deras inkomster af kapital. Då emellertid ordförande i bevillningsberedning jemlikt § 18 i bevillningsförordningen har rätt att, när han så finner nödigt, af de skattskyldige infordra uppgift å beloppet af deras inkomst utaf kapital eller arbete, vid påföljd att den, som underlåter att inom föreskrifven tid aflemna infordrad uppgift, förlorar rätten att fullfölja talan mot pröfnings-

nämndens beslut i fråga om beloppet af den inkomst, som uppgiften skolat afse, torde det af motionären föreslagna stadgande om ovilkorligt åliggande för de skattskyldige att till bevillningsberedningens ordförande aflemna uppgifter om sina inkomster af kapital och arbete icke vara af behofvet påkalladt.

På grund häraf hemställer utskottet,

3:o) att herr P. Svenssons ifrågavarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

---

§§ 24, 30, 37, 38, 39 och 51 i gällande bevillningsförordning äro af följande lydelse:

§ 24.

Mom. 1. Genom utfärdad allmän kungörelse underrättar Kongl. Maj:ts befallningshafvande, i början af hvart och ett år, de skattskyldige om de personer, som inom hvarje ort blifvit af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnade att såsom ordförande leda bevillningsberedningens arbeten för samma år, samt om de särskilda beredningsdistrikt, deruti länet blifvit indeladt, hvarjemte Kongl. Maj:ts befallningshafvande meddelar föreskrift om det antal beredningsledamöter, som inom hvarje stad eller kommun skall väljas, samt om hvad i öfrigt vid dessa val bör iakttagas. Uti denna kungörelse erinras vederbörande om skyldigheten att aflemna de uppgifter, som i afseende på den förestående bevillningstaxeringen skola meddelas, samt om påföljden för uraktlåtenhet derutinnan, hvarjemte underrättelse meddelas om tid och ställe för uppgifternas aflemnande.

Mom. 2. Val af ledamöter och suppleanter i bevillningsberedningen skola förrättas före den 15 februari; börande, genast efter valförrättningens slut, ej mindre de då valda personerna än den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnade ordföranden i samma beredning om de verkstälda valen underrättas.

— —

— —

§ 30.

Bevillningsberedningens förslag tillika med mantalslängden jemte de till hvardera hörande uppgifter och öfriga handlingar äfvensom afskrift af föregående årets taxeringslängder skola senast den 6 juni aflemnas i Stockholm till öfverståthållareembetet och i öfriga städer till magistraten. Dessa myndigheter skola senast fjorton dagar före taxeringsnämndens sammanträde kungöra, att ifrågavarande förslag blifvit uppgjordt och aflemnadt, samt att kännedom om detsammas innehåll kan på angifvet ställe inhemtas; åliggande det i Stockholm öfverståthållareembetet och i öfriga städer magistraten att till taxeringsnämnden öfverlemna beredningens förslag och mantalslängden samt öfriga, ofvan omförmälda handlingar.

På landet skall beredningens förslag senast den 6 juni öfverlemnas till kommunalstämmans ordförande, som det åligger ofördröjligen efter mottagandet kungöra, att ifrågavarande förslag blifvit uppgjordt och aflemnadt, samt att kännedom om detsammas innehåll kan på angifvet ställe inhemtas. Tio dagar före taxeringsnämndens sammanträde skall han öfversända förslaget till vederbörande kronofogde. Mantalslängden med tillhörande uppgifter samt taxeringsuppgifterna och öfriga handlingar skola af beredningens ordförande efter förrättningens slut tillställas vederbörande kronofogde, hvilken det åligger till taxeringsnämnden medföra så väl samtliga dessa handlingar som ock beredningens förslag.

— —

— —

§ 37.

Så fort sig göra låter utfärdar Kongl. Maj:ts befallningshafvande allmän kungörelse angående anställande af val till ledamöter i taxeringsnämnderna samt tid och ställe för nämndernas sammanträden. Denna kungörelse bör jemväl innehålla bestämda föreskrifter om hvad vederbörande tjenstemän samt de skattskyldige hafva att med hänsyn till dessa nämnder iakttaga, äfvensom angående samma nämnders och deras ledamöters åligganden. Senast inom fjorton dagar efter den, då denna kungörelse blifvit på vanligt sätt inför församlingen uppläst, utlyses å landet kommunalstämma för anställande af omförmälda val. I stad förrättas valen inför magistraten af stadens vid allmän rådstuga eller vid val af stadsfullmägtige röstberättigade invånare; och skall, då stad är delad i flere taxeringsdistrikt, hvarje distrikt för sig utse sina ledamöter i taxeringsnämnden.

§ 38.

På landet bör antalet af hvarje taxeringsnämnds ledamöter vara nio, då taxeringsdistriktet icke utgöres af mera än en kommun. Omfattar åter taxeringsdistriktet två kommuner, skall taxeringsnämnden bestå af tio ledamöter, bland hvilka fem utses af hvardera kommunen; och om tre eller flere kommuner tillhöra samma taxeringsdistrikt, bör hvarje kommun utse i förra fallet fyra och i senare tre ledamöter i detta distrikts taxeringsnämnd.

I stad skall likaledes taxeringsnämnd bestå af nio ledamöter, då taxeringsdistriktet omfattar blott ett beredningsdistrikt. Inbegripas åter två beredningsdistrikt under ett taxeringsdistrikt, skola ledamöterne i taxeringsnämnden vara tio, deraf fem utses från hvartdera beredningsdistriktet; och då taxeringsdistriktet omfattar tre eller flere beredningsdistrikt, utses från hvarje beredningsdistrikt i förra fallet fyra och i det senare tre ledamöter i taxeringsnämnden.

Vid samma tillfälle, som ledamöterne i taxeringsnämnden väljas, bör äfven förrättas val af suppleanter, motsvarande minst hälften af de ordinarie ledamöternes antal, samt ordningen suppleanterne emellan bestämmas.

§ 39.

För att vara valbar till ledamot i taxeringsnämnd erfordras att inom taxeringsdistriktet hafva under nästföregångna år utgjort fastighets- eller inkomstbevillning; börande åtminstone en af dem, som utses till ledamöter i taxeringsnämnden, hafva erhållit vederbörligt uppdrag att å kommunens vägnar deltaga i årets bevillningsberedning. För öfrigt bör vid ifrågavarande val tillses, att, så vidt möjligt är, så väl fastighetsegare som näringsidkare och löntagare komma att i nämnden ega säte och stämma.

Efter valets förrättande bör den, som dervid fört ordet, om detsammas utgång skyndsamt underrätta, i Stockholm Öfverståthållareembetet och på landet kronofogden, samt dervid tillika meddela hvilka bland de valde i årets bevillningsberedningar deltagit; skolande i stad magistraten och på landet kronofogden underrätta de valde ledamöterne och suppleanterne om det dem gifna uppdrag, hvarvid tillika till en hvar af de valde, som icke i beredningen deltagit, skall öfverlemnas ett exemplar af denna förordning.

Den, som valts till ledamot i taxeringsnämnden, är, så vida han icke af laga förfall derifrån hindras, skyldig att detta uppdrag fullgöra. Inträffadt förfall bör ofördröjligen anmälas för magistraten eller kronofogden, så att före nämndens sammanträde suppleant hinner inkallas. Ledamot i taxeringsnämnd, som, utan anmäldt laga förfall, uteblifver från nämndens sammanträde, böte fem kronor. Taxeringsnämnds vid utlyst sammanträde närvarande ledamöter ega att, om det för taxeringsförrättningens fortgång erfordras och utsedd suppleant för tillfället icke finnes att tillgå, inkalla annan till ledamot valbar person att i förrättningen deltaga.

Taxeringsnämnd får icke träda i verksamhet eller fortsätta sina göromål, så vida icke de närvarande vederbörligen valde eller tillkallade ledamöterne utgöra minst två tredjedelar af det antal, hvaraf nämnden bör bestå.

— —

— —

§ 51.

Senast innan klockan tolf å åttonde dagen före den, då pröfningsnämnden sammanträder, eller, om åttonde dagen är helgedag, å näst-följande dag, bör skattskyldig, som finner sig föranlåten anföra besvär öfver taxeringsnämnds beslut i hvad honom rörer, så ock vederbörande kommun, som är missnöjd med taxeringsnämnds beslut, hafva till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inlemnat sin till pröfningsnämnden stälda besvärsskrift; börande de skattskyldige genom den i § 54 omförmälda kungörelse härom erinras.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 50, anför herr *H. Amnéus* dels att val af ledamöter och suppleanter i bevillningsberedningarne icke sällan uppskjutas utöfver den i § 24 af bevillningsförordningen bestämda tid och att underrättelse om samma vals utgång öfver höfvan fördröjes eller rent af uteblifver äfvensom att stundom origtigt antal ledamöter inväljes, dels ock att, emot stadgandena i §§ 37, 38 och 39 af berörda förordning, det likaledes icke sällan förekommer, att val af ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnden hållas för sent, att origtigt antal eller icke qvalificerade personer väljas samt att underrättelse om valet lemnas för sent eller i ofullständigt skick.

Beträffande det i § 30 af nämnda förordning gifna stadgande, att kommunalstämmas ordförande skall tio dagar före taxeringsnämndens sammanträde öfversända bevillningsberednings förslag till vederbörande kronofogde, anför motionären, att detta stadgande uppenbarligen till-

kommit i afsigt att kronofogden skall kunna fullgöra sitt åliggande enligt 41 § att efter sorgfällig granskning af förslaget göra de anmärkningar och framställningar, hvartill han för iakttagande af kronans rätt finner sig ega anledning, icke synes nöjaktigt motsvara sitt ändamål, då enligt dess ordalag insändandet skall beräknas *icke* efter hela fögderiets pålysta taxeringsterminer, utan endast efter det särskilda distriktets, och tillåtes jemväl inkräkta på de tio dagarne, utan all hänsyn till längre eller kortare postgång. Detta åter, säger motionären, medför den olägenhet att kronofogden, som i vissa fögderier har närmare 150 taxeringslängder att genomgå och granska, vanligen erhåller blott några få dagar för detta sitt arbete; och skulle han i sitt distrikt hafva t. ex. tio taxeringsnämnder, hade han ej ens bekommit en del förslag, när han till dessa förrättningar afreste från hemmet. Den knappt tillmätta tiden medgåfve ej heller anlitande af länsstyrelsens mellankomst, äfven för händelse denna myndighet skulle anse sig befogad att inskrida mot den försumlige genom vites föreläggande. Men, sådant stadgandet nu vore, hade det ej ens efterlefvats, utan hade det upprepade gånger inträffat, att skyldigheten blifvit af kommunalstämmoordföranden antingen för sent eller alldeles icke fullgjord, hvilket ännu mera försvårat möjligheten för kronofogden att anmärka oegentligheter och origtigheter i taxeringen — exempelvis samme persons taxering inom flera kommuner för en och samma inkomst — samt äfven vållat, att taxeringsnämnd nödgats uppskjuta sitt arbete under väntan på förslagets införskaffande medels budskickning. Från ett fögderi hade det meddelats motionären att »det endast undantagsvis inträffat att handlingarne inom föreskrifven tid kommit kronofogden till handa.»

Angående den tid, inom hvilken, enligt § 51 i förevarande förordning, till pröfningsnämnden stälda besvär skola inlemnas till Konungens befallningshafvande, yttrar motionären, att, ehuru den tid, som sålunda anvisas för besvärens diarisering, genomläsande, jemförelse med löpande och föregående årets taxeringsprotokoll och längder samt ordnande i föredragningslista, är allt för knappt tilltagen, en vidgning deraf ej torde vara tillrådlig, enär de skattskyldige ändock ej egde synnerligt lång tid på sig att begagna rätten till klagan. Om de klagande vore skyldige att vid sina besvär foga utdrag af taxeringsprotokoll och längder, vore visserligen en stor lättnad vunnen i och för besvärens förberedande pröfning af kronoombudet; men då alla dessa handlingar redan funnes inne å landskontoret, syntes ej heller lämpligt att härmed ovilkorligen besvära de klagande. Deremot torde, enligt motionärens

förmenande, en föreskrift att klagande i sina besvär uttryckligen skulle genom utsättande af gårdsnummer i stad samt socken och hemman å landet — hvilket icke sällan uraktlätes — tydligt uppgifva sitt eller, då kommun klagade, vederbörande skattskyldiges hemvist, icke medföra synnerligt omak för honom sjelf, men deremot bespara landskontoren åtminstone det ofta förekommande besväret att för klagandens återfinnande i längderna nödgas genomgå en eller flera bland dessa, rad för rad ifrån början kanske till närmare slutet, hvilket arbete särskildt hvad städernas längder anginge, kunde förorsaka rätt mycken tidspillan.

För öfrigt andrager herr Amnéus i sin motion, att ehuru bevillningsförordningen i §§ 19, 28, 33, 39, 42 och 59 stadgar icke blott ansvar enligt lag och författningar å försumlig tjensteman, utan ock böter eller dagabot för verk, bolag och enskilde, för ordförande och ledamöter i bevillningsberedning, för ledamot af taxeringsnämnd samt för pröfningsnämnds protokollsförare, allt för så vidt de låtit försummelse komma sig till last, förordningen deremot saknar alla korrektiv af sistnämnda slag mot försummelser af ordförande i kommunalstämmorna, men att det ville synas, som fordrade den enklaste följdrigtighet att äfven desse, lika väl som ofvan uppräknade funktionärer och förtroendemän, borde vara underkastade bötesansvar för visad underlåtenhet eller försummelse. Visserligen torde, säger motionären, utan att sådant i bevillningsstadgan särskildt påpekats, bestämmelserna i 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen vara tillämpliga äfven på kommunalstämmoordförande; men en dylik tillämpning, om och när den komme till stånd, skulle, utan att medföra större verkan, för vederbörande bereda större omgång och obehag än utdömandet i administrativ väg af ett i allmän författning på förhand utsatt bötesbelopp; och endast sjelfva tillvaron i bevillningsstadgan af särskildt bestämdt bötesansvar torde i och för sig i någon mån bidraga till stadgans noggrannare efterlefnad. Då kommunalstämmas ordförande jemlikt 20 § i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet hade till åliggande att framställa ärendena till öfverläggning samt tillse, det andra frågor ej företoges än de, som vore upptagna i kungörelsen om stämman, vore det ju honom personligen som ansvaret också borde drabba för de vid valen begångna felaktigheter, åtminstone hvad anginge de valdes antal, och detta desto hellre som de propositioner, han hade att framställa, komme honom tillhanda i form af allmän författning och länsstyrelsens derpå grundade kungörelse. Väl ville motionären erkänna att ordförandena i de skilda orternas kommunalstämmor merendels och öfver hufvud med stor pligt-

trohet uppfylde sina förbindelser såsom kommunernas förtroendemän; men motionären trodde sig nu hafva visat, att undantag ej sällan egde rum från detta lyckliga förhållande, och det vore just för dessas skull som en utsträckning af bevillningsstadgans ansvarsbestämmelser syntes motionären vara af behof påkallad, såvida nemligen den beskattning skulle få en ordentlig och pålitlig gång, hvilken ju allt mera syftade att bilda aflösningen för en del andra skattformer och hvilken vore så mycket vigtigare och laggrannare, som den i sjelfva verket utgjorde grunden ej blott för vår kommunala sjelfstyrelse, utan ock för vitala delar af landets politiska lif.

På grund häraf hemställer motionären, att Riksdagen må besluta följande ändringar i och tillägg till bevillningsförordningen:

§ 24 mom. 2: Val af — — — februari *och böra,* genast — — — underrättas, *vid bot af 5 kronor för den försumlige.*

§ 30 andra stycket: På landet — — — som det, *vid bot af 5 kronor,* åligger — — — inhemtas. Tio dagar före den, då *taxeringsnämnd i fögderiet först* sammanträder, skall han, *vid bot af 3 kronor för hvarje öfverskjutande dag, tillställa vederbörande kronofogde förslaget eller ock så tidigt derförut tillsända honom detsamma med allmänna posten, att det kan honom tillhandakomma inom denna tid.* Mantalslängden — — förslag.

§ 37: Så fort — — — uppläst, skall, *vid bot af 5 kronor,* å landet utlysas — — — taxeringsnämnden.

Till § 38 lägges i slutet: Väljes orätt antal ledamöter eller suppleanter, eller har ordningen mellan dessa senare icke blifvit bestämd, vare den ordförande vid valförrättningen, som sådant vållat, förfallen, om han är tjensteman, till ansvar för tjenstefel, men eljest till böter af 5 kronor.

§ 39: För att — — — stämma.

Efter valets förrättande bör, *vid ansvar som i nästföregående paragraf sägs,* den som dervid — — — deltagit. *Anser kronofogden att obehörig person invalts, har han att genast anmäla sådant hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, som efter pröfning af förhållandet eger förordna om nytt val eller, der tiden ej medgifver detta, den obehörigt valdes uteslutande ifrån och suppleants inkallande till taxeringsnämnden. I stad skall* magistraten och på landet — — — förordning.

Den som valts — — — deltager.

Taxeringsnämnd — — — bestå.

§ 51: Senast — — — besvärsskrift, *hvilken, såvidt afseende derå skall fästas, bör genom utsättande af sockne- och hemmans eller lägenhets namn för landet samt gårds- eller tomtnummer eller särskild benämning i stad tydligt uppgifva dens hemvist, hvars taxering är i fråga;* börande — — — erinras.

Utskottet har i likhet med motionären trott sig finna, att ordförandena i de skilda orternas kommunalstämmor merendels och öfverhufvud med stor pligttrohet uppfylt de åligganden, som blifvit dem uppdragna; och äfven om ett eller annat undantag härifrån skulle förekomma, torde rättelse derutinnan icke böra sökas på strafflagstiftningens väg. Med afseende å våra kommunala befattningars egenskap af förtroendeuppdrag, för hvilkas fullgörande någon ersättning icke uppbäres, torde nemligen deras innehafvare icke böra alltför mycket utsättas för straffpåföljder, derest de icke vid bestridandet af sina befattningar ådagalägga den insigt i gällande föreskrifter, som man med fog kan fordra hos aflönade embetsmän. Särskildt synes det föreslagna tillägget till § 30 om dagabot för den ordförande i kommunalstämma, som icke i tid tillställer eller tillsänder kronofogde bevillningberednings förslag, obilligt, då den tid, inom hvilken kommunalstämmans ordförande har att fullgöra berörda skyldighet, är så obestämdt angifven.

Den i § 39 föreslagna förändringen skulle enligt utskottets förmenande gifva Konungens befallningshafvande alltför stort inflytande öfver taxeringen, hvilket äfven torde vara obehöfligt, då val af ledamot i taxeringsnämnd kan såsom hvarje annan kommunalstämmas åtgärd öfverklagas.

Beträffande slutligen det ifrågasatta tillägget till § 51, att, vid besvär öfver taxeringsnämnds beslut, borde i besvärsskriften genom utsättande af sockne- och hemmans eller lägenhets namn för landet samt gårds- eller tomtnummer eller särskild benämning i stad tydligt uppgifvas dens hemvist, hvilkens beskattning vore i fråga, så skulle utan tvifvel ett dylikt stadgande medföra någon lättnad vid verkställandet af de för pröfningsnämnden nödiga förarbetena. Lagstiftningen har dock på senare åren gått i rigtning att underlätta anförandet af besvär öfver beskattning, i det att 1885 års Riksdag upphäfde det i § 66 af 1883 års bevillningsförordning befintliga stadgande om skyldighet för den, som med allmänna posten till vederbörande myndighet insände besvär, hvarom i sagda förordning förmältes, att styrka det klaganden egenhändigt undertecknat besvärsskriften eller att densamma på hans begäran eller med hans samtycke blifvit uppsatt. Att vid sådant förhållande i bevillningsförordningen införa det af motionären föreslagna äfventyr för underlåtenhet att i besvärsskrift lemna tydlig uppgift om bostad, att nemligen i sådant fall afseende icke skulle fästas vid besvärsskriften, anser utskottet ej vara lämpligt eller af behofvet påkalladt.

Med anledning af hvad nu blifvit anfördt, hemställer utskottet,

4:o) att herr Amnéus' ifrågavarande motion icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Då, först sedan statsverkets behof blifvit utredda och bevillningssumman bestämd, yttrande kan afgifvas angående de i bevillningsförordningen upptagna procent- och sifferbelopp, kommer utskottet att framdeles under Riksdagens lopp göra den slutliga framställning i förevarande ämne, hvartill förhållandena föranleda; hvilket utskottet får

5:o) för Riksdagen anmäla.

Stockholm den 8 mars 1890.

På utskottets vägnar:

F. Barnekow.

Reservationer:

vid 1:a punkten

af herrar *J. P. Nilsson* i Käggla, *J. Bengtsson* i Gullåkra och *J Eliasson;*

vid 2:a punkten

af herrar *J. P. Nilsson* i Käggla, *J. Bengtsson* i Gullåkra, *J. Eliasson* och *A. E. Petersson* i Hamra.